

ЕЛЕКТРОННА ОСВІТА І ЇЇ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ

Пушкарьова Т.О., Мельник О.М.

Науково-технічний прогрес і стрімкий розвиток комп'ютерних технологій, призвели до переходу від ери індустріального до ери інформаційного суспільства, у якому наукові знання й інформація стають фундаментом для розвитку соціально-економічної, політичної та культурної сфер життя. Тому нині одним із пріоритетних напрямів державної політики є розвиток інформаційного суспільства в Україні й упровадження новітніх ІКТ в усі сфери життєдіяльності. Як зазначено в Законі України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки», таке суспільство має бути орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток, у якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію і знання, мати до них вільний доступ, користуватися й обмінюватися ними, з метою реалізації свого потенціалу, сприяння суспільному й особистому розвитку й підвищенню якості життя.

Володіння сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями є необхідною умовою сьогодення так само, як колись уміння читати і писати. Ринок праці потребує висококваліфікованих спеціалістів, які здатні працювати в умовах технологій, що постійно змінюються і розвиваються, опановувати й активно втілювати у практику технічні нововведення.

Модернізація економіки потребує суттєвих змін в освітньому процесі. Освіта має завжди йти в ногу з часом. Використання інновацій в освіті можна вважати основним двигуном довгострокового економічного зростання і соціального розвитку.

Електронна освіта або e-learning є одним з інструментів розвитку інформаційного суспільства. Вона сприяє оновленню форм, засобів, технологій та методів викладання дисциплін; розширенню доступу до знань для всіх рівнів населення з урахуванням можливості побудови власної траєкторії навчання; формуванню в учнів навичок ХХІ століття.

Термін «e-learning» стає все більш популярним, але перед тим, як перейти до розгляду питання розвитку електронної освіти в інших країнах і в Україні, хотілося б зупинитися на визначенні цього поняття. Дуже часто електронну освіту вважають синонімом таких понять, як «дистанційне навчання» і «система дистанційного навчання». Але це не зовсім одне й те ж. Ці терміни є взаємопов'язаними, але кожен несе в собі своє змістове навантаження. Наприклад, існує дистанційне навчання, яке не є електронним, коли навчальні матеріали доставляються кур'єром або поштою, так само як є електронне навчання, яке не можна вважати дистанційним. Під дистанційною освітою, у першу чергу, розуміють навчальний процес, коли учень і вчитель знаходяться на відстані, спосіб передавання матеріалу наразі не має значення. В електронній освіті весь навчальний матеріал представлений тільки в електронному вигляді.

Для уточнення поняття «e-learning» візьмемо за основу визначення цього терміну представниками ЮНЕСКО, а саме «e-learning — це навчання за допомогою Інтернету і мультимедіа». Але хотілося б його тро-

хи розширити. Вважаємо за доцільне дати таке визначення: електронна освіта (e-learning) — це спосіб організації навчально-виховного процесу, який базується на використанні ІКТ, технологій мультимедіа й Інтернету з метою створення системи масового навчання і перепідготовки населення, підвищення якості освіти за рахунок покращення доступу до ресурсів і сервісів, а також віддаленого обміну знаннями і сумісної праці.

Не слід забувати, що всім процесом e-learning керує вчитель або, як його іноді називають, тьютор. Він контролює процес навчання, проводить відеолекції або вебінари, форуми або веб-конференції, розробляє і перевіряє тестові завдання з метою виявлення рівня знань.

Хоча значний обсяг роботи під час електронної освіти учні виконують самостійно, як і в заочному навчанні, e-learning дає можливість інтерактивного спілкування між учнями і вчителями.

Ефективність упровадження електронної освіти є очевидною, оскільки це й дистанційне навчання, й управління освітнім процесом, й автоматизація документообігу освітніх закладів. Переваги електронної освіти — це економія часу (за даними Cedar Group, навчання за допомогою e-learning потребує на 35–45% менше часу), збільшення швидкості запам'ятовування навчального матеріалу на 15–25% порівняно з очними формами навчання, можливість навчання в зручному темпі і в будь-який час, доступність навчання для всіх категорій учнів, можливість повертатися до матеріалу, який є не зовсім зрозумілим, необмежену кількість разів.

Але з іншого боку, є й відкриті питання, які потребують вирішення. Основний недолік — це складність в ідентифікації особистості учня у віддаленому електронному навчанні. Пори це, як і під час заочного навчання, за e-learning майже відсутня мотивація ззовні. Це призводить до того, що міцніші й глибші знання отримують ті, хто має високу внутрішню мотивацію.

Незважаючи на те, що існують проблеми і ця форма освіти є досить новою, досвід упровадження електронної освіти в зарубіжних країнах показав, що її ефективність не нижча за ефективність традиційної освіти за умов наявності якісного освітнього контенту і грамотної побудови курсу. Цей факт є визнаним на рівні ООН і ЮНЕСКО.

У наш час у багатьох країнах світу електронна освіта стала невід'ємною частиною сучасної освіти. Мільйони людей у всьому світі охоплені e-learning. Абсолютним світовим лідером у цій сфері є Південна Корея, у якій за-